

Bölüm 2

KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİNİN VERİ TABANININ OLUŞTURULMASIYLA KALİTE VE VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI

Fatih ÖZTÜRK¹

Mesud AKYÜZ²

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin başlangıcından beri yaşamış tüm insanların ortak hafızası olan kültür varlıkları, toplumların geçmişleri ile bağ kurmalarını sağlayan en önemli zenginliktir. Kültür varlıklarının korunması ve sonraki nesillere bilgisi ile birlikte aktarılması için ilk adım ise geniş etkin ve güvenilir bir kültür varlıkları envanterine sahip olmaktır.

Tarihi M.Ö. 7 yy'a dayanan İstanbul, kuruluşundan günümüze birçok imparatorluğa ve uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Toprakları üzerinde birçok uygarlıktan kültürel miras unsurları barındıran İstanbul'da, 30 binin üzerinde tescilli kültür varlığı bulunmaktadır. Bugüne kadar birçok kurum, kültür varlıkları envanteri konusunda çeşitli çalışmalar yapmış ve projeler geliştirmiştir. Ancak yapılan çalışmaların birçoğu var olan envanteri çıkarma hususunda yetersiz kalmış, daha önce yapılan çalışmalarla anlamlı bir bağlantı kuramamış, birbirini tamamlayamamış, sürdürülebilirlik ve tüm ilgililerce ulaşılabilirlik açısından yetersiz kalmıştır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, bünyesinde kurduğu Kültürel Miras Koruma Müdürlüğü ile kültür varlıklarının korunması konusunda çok etkin çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalardan en önemlisi olan Yerel Yönetimlerde Kültür Varlıkları Envanterinin Araştırılması, İncelenmesi ve Veri Tabanı Oluşturulması Projesi, özellikle kapsamı ve sürdürülebilir olması hasebiyle benzerlerinden ayrılmaktadır. Projede ihtiyaçlar doğrultusunda Avrupa ve Türkiye örneklerinden daha kapsamlı yeni envanter fiş formatları hazırlanmıştır. Kullandığı özel yazılımı ve Avrupa standartlarının üzerinde veri sayısı ile benzersiz bir kültür varlıkları envanter çalışması olan bu proje, bundan sonra yapılacak çalışmalara örnek olması ve yol göstermesi amacıyla tüm aşamaları ile incelenmiştir. Projede yer alan tüm

¹ Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, fatih.ozturk@medeniyet.edu.tr

² Hizmet Kalitesi Uzmanı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, mesud.akyuz@ibb.gov.tr

kaynak olarak çok önemli katkı sağlayacaktır. Kalite ve Verimliliğin artması için kullanıcıların güvenini ve konforunu artıracaktır (Öztürk, 2014; Öztürk ve Tutan, 2020)

Özetlemek gerekirse, disiplinler arası çalışma prensibi, oluşturulan çalışma grubu, uygulama öncesinde yapılan kapsamlı arşiv taraması, kendi ihtiyacına göre özel üretilmiş envanter fişleri, bu fişlere girilen veri sayısı, tespit edilen yapı tür sayısı, kayıt altına alınan tescilli kültür varlığı sayısı, yeni tescile önerilen kültür varlığı sayısı, belli özelliklere sahip kültür varlıklarının tekrar işlevlendirilmesi ve en önemlisi sadece bu çalışmaya özel üretilen yazılım sayesinde her türlü sorgulamaya imkan vermesi, güncellenebilir olması nedeniyle bu proje bundan sonra yapılacak olan bu tür çalışmalar için oldukça başarılı bir iş modeli örneğidir.

Sonraki çalışmalar, İstanbul örneğine yakın kültür varlığına sahip dünyanın diğer önemli şehirlerinde (Roma, Floransa, Viyana) kültür varlıkları envanter çalışmalarının nasıl yapıldığı araştırılarak karşılaştırma yapılabilir ve var olan projeyi geliştirebilir. Ayrıca, proje çıktılarından elde edilecek rapor çeşitliliğinin yapılacak araştırmalarda daha etkin ve verimli kullanımı ile ilgili akademik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

1. Arslan, C. (2009) *Türkiye'de yerel yönetimler ve 2004 sonrası yerel yönetim reformu* - Yüksek lisans tezi, Ankara
2. Basmacı D. (2017) *Kültürel mirasın korunmasında yerel yönetimlerin rolü: beyoğlu belediyesi örneği*. Yüksek lisans tezi - İstanbul
3. Çolak, N. İ. (2011) *Kültür ve tabiat varlıklarını koruma hukuku*. İstanbul
4. Emre, G. (2017) *Kültürel mirasın korunması* (e-kitap) Erişim Tarihi:10.09.2020 http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kulturelmiras_ao/kmkorunmasi.pdf
5. Günel G. & Dişli G. (2015) 5. Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu - Vakıf Kültür Varlıkları Envanter Sistemi
6. Hütka (2019) *Hacettepe Üniversitesi tarihi ve kültürel mirası araştırma merkezi* - Erişim tarihi: 10.09.2020 http://www.hutkam.hacettepe.edu.tr/hutkam_amac.pdf
7. Icomos, (2019) *Mimari mirası koruma bildirgesi*. Erişim Tarihi: 11.09.2020. www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0784192001542192602.pdf
8. İstanbul Büyükşehir Belediyesi-2019 Yılı Faaliyet Raporu - Erişim Tarihi: 20.10.2020 <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2020/7/2019-FAALİYET-RAPORU.pdf>
9. İstanbul Büyükşehir Belediyesi - 2021 Yılı Yatırım & Hizmet Programı Erişim Tarihi: 10.01.2021 <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2020/12/2021-IBB-YATIRIM-HİZMET.pdf>
10. Koç, Z. (2007) *Türkiye'de taşınmaz kültür varlıkları ve mali teşvikler* - Doktora tezi, İstanbul
11. Kudde, E. (2019) İstanbul Kültür Varlıkları Envanteri Projesi 2015-2019 Dergipark Yıl 2019, Cilt 1, Sayı 22, Sayfalar 80 - 86
12. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu - Resmî Gazete Tarihi: 23.07.1983 Resmî Gazete Sayısı: 18113
13. Özdemir N. (2009) *Kültür ekonomisi ve endüstrileri ile kültürel miras yönetimi ilişkisi*. Millî Folklor Dergisi, 84.

Genel İşletme

14. Öztürk, F., (2014). *Qualität, effizienzsteigerung und integrierte managementsystemen im türkischen eisenbahnsektor*. *Social and Natural Sciences Journal*, 8 (2), 14-19.
15. Öztürk, F , Tutan, A . (2020). Peyzaj sektöründe kalite yönetim sistemleri kapsamında çalışanların iş doyumunu. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (4), 26-40.
16. Tatar, İ. E. (1997) *Kültür varlıklarının ceza hukuku bakımından korunması*, Yüksek lisans tezi
17. Ünal, G. Z. (2014) *İSMEP Rehber Kitapları - Kültürel mirasın korunması*. İstanbul